

Illegale indsigter #7

Til Folketingets sundhedsudvalg

INDHOLD

1. Unge har let adgang til ulovlige puff bars
2. Fortsat behov for politisk fokus på organiseret kriminalitet
3. Håndhævelse – digitalt ID

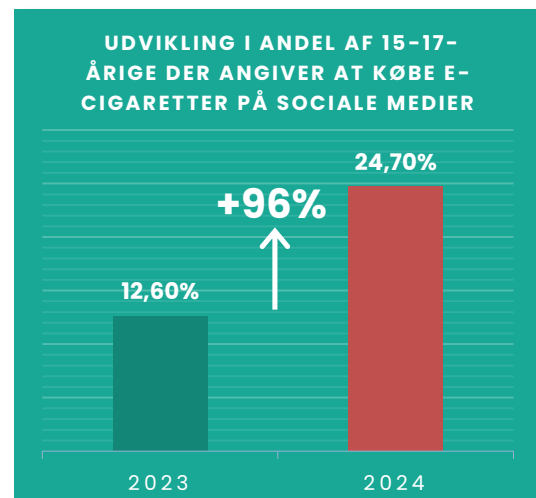
Unge har let adgang til ulovlige puff bars

Ifølge den seneste udgave af §Røg – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler fra april 2025 ses en markant stigning i andelen af 15-29-årige, der anskaffer sig e-cigaretter via sociale medier. Tendensen er særligt udtalt blandt de 15-17-årige, hvor næsten hver fjerde (24,7 %) angiver at have købt e-cigaretter på sociale medier. Dette udgør en næsten fordobling sammenlignet med sidste års udgave af §Røg-undersøgelsen, hvor andelen i samme aldersgruppe lå på 12,6 %.

Samtidig angiver 60,8 % i den yngste aldersgruppe, at det er **blevet lettere at købe e-cigaretter via sociale medier**. Når det gælder køb i kiosker, svarer 32,6 % af de 15-17-årige, at det er blevet sværere at få fat i e-cigaretter det seneste år, mens 30,7 % oplever, at det er blevet lettere.

Samlet set peger tallene på en udvikling i unges e-cigarettforbrug, hvor sociale me-

dier i stigende grad fungerer som en lettilgængelig kanal for unges køb af e-cigaretter og ulovlige puff bars.



Fortsat behov for politisk fokus på organiseret kriminalitet

Toldstyrelsen offentliggjorde i begyndelsen af juni 2025 en publikation, der dokumenterede mere end en fordobling i antallet af sager om ulovlig indførsel af tobaksvarer i 2024.¹ En betydelig del af sagerne handler om organiseret smugling, hvor myndighederne tilbageholder store mængder af ikke-afgiftsbelagte eller direkte ulovlige varer. Siden ikrafttrædelsen af skærpede regler for e-cigaretter den 1. juli 2024, har Toldstyrelsen registreret et markant antal sager om smugling af især puff bars. I løbet af 2024 blev der tilbageholdt 84.000 puff bars, og alene i de første otte uger af 2025 er yderligere 15.000 enheder beslaglagt.²

¹ <https://toldst.dk/nyheder/publikationer/toldere-forhindrer-2700-forsog-paa-ulovlig-indfoersel-af-tobak>

² <https://toldst.dk/nyheder/pressemeddelelser/stoklund-dybt-bekymret-efter-beslag-af-99000-puff-bars-siden-2024>

SSP-medarbejdere fra hele landet advarer om et voksende parallelt marked, hvor børn og unge inddrages i distributionen af ulovlige nikotinprodukter. Appellen fra de lokale myndigheder understreger behovet for målrettede tiltag mod de bagmænd, der via digitale platforme kan operere næsten konsekvensfrit og ofte helt anonymt.^{3, 4}

FORÆLDREBREV

"Der er store penge i det. Selvfølgelig mest for bagmændene, men vi ser også, at børn og unge i vores område selv tjener på at videresælge e-cigaretterne til deres kammerater."

SSP Vejle, februar 2023

"Vi ser typisk, at der er bagmænd, som bringer puff bars til området, men derefter er det de unge, der sælger til hinanden."

**Enheden for Trivsel og Kriminalitetsforebyggelse i Frederikssund Kommune
– Politiken, april 2025**

Nikotinbranchen opfordrer derfor til at fastholde politisk fokus på bekæmpelse af den fortsat tiltagende organiserede kriminalitet på området. Nikotinbranchen har samtidig tilbudt myndighederne sin assistance i dette vigtige arbejde og stiller sig gerne til rådighed med viden og løsninger, som kan bidrage til en mere effektiv regulering og håndhævelse.

Håndhævelse – digitalt ID

Mens bekæmpelse af organiseret smugling udgør et centralt værktøj i forhold til at begrænse mindreåriges adgang til tobaks- og nikotinprodukter, er håndhævelse af reglerne på salgsstederne en anden central forudsætning for forebyggelsen af børn og unges adgang til produkterne.

Den seneste udgave af §Røg-undersøgelsen viser for eksempel, at hele 37,9 % af de 15-17-årige kun sjældent eller aldrig oplever at blive spurgt om ID ved køb af røgfrie nikotinprodukter.

Flere butikskæder har taget initiativer for at styrke alderskontrollen, blandt andet ved at implementere digitale påmindelser til medarbejdere ved kassen om at spørge om ID. Samtidig kan en del af udfordringerne skyldes lovgivningsmæssige begrænsninger. Eksempelvis forbyder tobaksmarkedsføringsloven, at butikker op sætter skilte med information om aldersgrænsen for køb af nikotinprodukter, da dette betragtes som markedsføring. Man kan spørge sig selv, om det virkelig er hensigtsmæssigt, at detailbutikker ikke må informere deres kunder om, at salg af tobak og nikotin udelukkende er tilladt til personer over 18 år.

Nikotinbranchen står fast på, at mindreårige ikke skal have adgang til nikotinprodukter, og branchen er derfor positivt indstillet over for håndhævels tiltag, der effektivt kontrollerer unges adgang. Samtidig peger både resultaterne fra den seneste §Røg-undersøgelse og erfaringerne fra det første år med Sikkerhedsstyrelsens forsøgsordning med kontrolkøbere på, at

³ <https://vafo.dk/veile/ulovlige-e-cigaretter-saelges-ikke-bare-via-butikker-og-paa-nettet-boern-videresaelger-ogsaa-til-andre-boern-bagmaend-politianmeldes>

⁴ <https://politiken.dk/danmark/sundhed/art10368413/Ulovlige-og-farlige-puff-bars-til-b%C3%B8rn-handles-helt-%C3%A5benlyst-p%C3%A5-sociale-medier>

de nuværende tiltag ikke i tilstrækkelig grad sikrer effektiv alderskontrol.

Nikotinbranchen opfordrer derfor til at indføre en obligatorisk elektronisk aldersverificering knyttet til betalingskort for at sikre, at nikotinprodukter udelukkende sælges til myndige personer. Dette vil styrke den praktiske håndhævelse af alderskontrol og reducere risikoen for menneskelige fejl eller omgåelse af reglerne.

Nikotinbranchen noterer sig desuden, at en fælleseuropæisk digital tegnebog er under udvikling og nævnes som en mulig løsning til elektronisk aldersverifikation. I den forbindelse opfordres der til, at den danske detailhandel inddrages i den danske implementering af løsningen, så den målrettes praktiske behov og for eksempel kan kobles til betalingskort ved køb af tobaks- og nikotinprodukter.

Med venlig hilsen

Inger Schroll-Fleischer

Direktør

Nikotinbranchen

Industriens Hus, H. C. Andersens Blvd. 18

+45 22 65 09 19 | isf@nikotinbranchen.dk